

Obsah	56
1 Úvod	9
2 Syntéza poznatků	11
2.1 Terminologie	11
2.2 Sport pro osoby s TP	13
2.3 Historie sportu tělesně postižených	14
2.4 Sport vozíčkářů	17
2.5 Nejčastější příčiny tělesného postižení	18
2.5.1 Medicínské pozadí poranění páteře	19
2.5.2 Páteř, mícha, CNS - základní funkce	19
2.5.3 Léze (poškození) a její následky	20
2.5.4 Přidružené zdravotní problémy	21
2.6 Atletika osob s tělesným postižením	22
2.6.1 Historie atletiky vozíčkářů v České republice	23
2.6.2 Organizace spojené se sportem tělesně postižených v České republice	24
2.6.3 Atletika vozíčkářů	25
2.6.3.1 Disciplíny na dráze - jízdy	28
2.6.3.2 Disciplíny v poli - vrh a hody	30
2.6.3.3 Pětiboj	33
2.7 Funkční klasifikační systém	33
2.7.1 Funkční klasifikace v atletice vozíčkářů	35
2.7.2 Kategorie pro kvadruplegiky	36
2.7.3 Kategorie pro paraplegiky	37
2.7.4 Bodový přepočtový systém	38
2.8 Sportovní trénink	39
2.8.1 Sportovní výkon	39
2.8.2 Sportovní trénink	41
2.8.3 Etapy sportovního tréninku v atletice	41
2.8.4 Role trenéra v procesu sportovní přípravy	42
2.8.5 Tréninkové cykly	43
2.8.6 Trénink vozíčkářů	45
3 Cíl, úkoly	47
3.1 Motivace k volbě tématu	47
3.2 Cíle výzkumného projektu	48
3.3 Výzkumné otázky	48
4 Metodika	50
4.1 Kvalitativní výzkum	50
4.1.1 Proč kvalitativní výzkum?	51
4.1.2 Metody kvalitativního výzkumu	52
4.1.3 Metoda kvalitativního výzkumu „Framework“	54

4.2 Participanti	56
4.3 Sběr dat	57
4.4 Rozhovory	57
4.5 Zpracování a využití výsledků	58
5 Výsledky	59
5.1 Charakteristika první etapy do roku 1992	62
5.1.1 Sportovní zkušenosti před úrazem	63
5.1.2 Seznámení se sportem pro osoby s TP	63
5.1.3 Podmínky pro trénink	64
5.1.4 Trénink.....	65
5.1.5 Technika atletických disciplín	66
5.1.6 Soustředění.....	67
5.1.7 Regenerace	68
5.1.8 Ekonomická stránka sportování osob s TP	69
5.1.9 Přínos sportu do života osoby s TP.....	69
5.1.10 Budoucnost	70
5.1.11 Shrnutí první etapy.....	70
5.2 Charakteristika druhé etapy do roku 2000	71
5.2.1 Sportovní zkušenosti před úrazem	71
5.2.2 Seznámení se sportem pro osoby s TP	72
5.2.3 Podmínky pro trénink	73
5.2.4 Trénink.....	74
5.2.5 Technika atletických disciplín	76
5.2.6 Soustředění.....	79
5.2.7 Regenerace	80
5.2.8 Ekonomická stránka sportování osob s TP	81
5.2.9 Přínos sportu do života osoby s TP.....	81
5.2.10 Budoucnost	82
5.2.11 Shrnutí druhé etapy	83
5.3 Charakteristika třetí etapy do roku 2007	83
5.3.1 Sportovní zkušenosti před úrazem	84
5.3.2 Seznámení se sportem pro osoby s TP.....	85
5.3.3 Podmínky pro trénink	87
5.3.4 Trénink.....	89
5.3.5 Technika atletických disciplín	94
5.3.6 Soustředění.....	95
5.3.7 Regenerace	96
5.3.8 Ekonomická stránka sportování osob s TP	97
5.3.9 Přínos sportu do života osob s TP.....	98
5.3.10 Budoucnost	98
5.3.11 Shrnutí třetí etapy.....	99
6 Diskuze	101
6.1 Rámec vývoje sportovních aktivit	101

6.2 Trénink atletů vozíčkářů.....	102
7 Závěry	112
8 Souhrn	115
9 Summary.....	117
Referenční seznam	119
Seznam příloh.....	124

Sport je považován za významný a nezastupitelný faktor lidského rozvoje, faktor směřující ke zdokonalování tělesné a psychické kondice a k rozvoji společenských vztahů (Potměšil (2001). Evropská charta (2002) uvádí, že sport je důležitým faktorem při rehabilitaci a integraci do společnosti a v souladu s etickými principy je podpora, rozvoj sportu a pohybová rekreace pro všechny postižené osoby důležitým faktorem zlepšení jejich života a přispívá k rehabilitaci a integraci do společnosti. Tedy sportovní činnost pozitivně ovlivňuje zdravotní, psychický a sociální stav postižené osoby. Kábele (1992, str.10) o sportu osob s postižením uvádí:

„Bez nadsazení lze říci, že tělesná výchova a sport přispívají k možnosti žít plnohodnotný život včetně aktivního zapojení do rodinného života, pracovního procesu a společenských funkcí.“

Můžeme tedy říci, že při změně životní situace, způsobené nemocí nebo úrazem, sportování může pomoci se lépe vyrovnat s nastalou situací a umožňuje lepší kontakt se sociálním prostředím. Úspěch ve sportu může pro osobu s postižením vhodně kompenzovat problémy seberealizace, pocitu méněcennosti a životní zbytečnosti a usnadnit návrat do „normálního“ života.

V současnosti se redukuje počet sportovců s tělesným postižením, kteří provozují více sportů na vrcholné úrovni. Tento trend je způsoben nárůstem výkonnosti a potřebou větší profesionalizace sportů pro osoby s tělesným postižením (dále osoby s TP). V tomto vidíme souvislost mezi historickým vývojem vrcholového sportu pro tělesně postižené a sportovců bez tělesného postižení (dále sportovec bez TP). Tento trend sportovní profesionalizace se sebou nese posun v životních hodnotách, životním stylu a sportovní úrovni vrcholových sportovců s postižením. Do procesu vstupuje nejen vyšší náročnost na psychickou, fyzickou a technickou připravenost, ale i změna životního stylu a orientace v rovině společenské a ekonomické. Vrcholoví sportovci s tělesným postižením (dále sportovci s TP) se v tomto případě vyrovnávají svým protějším bez postižení. S touto změnou souvisí i vyšší